

Xuraman Hüseynzadə

Vilyam Rose Benet deyirdi: "Şeir yazanlar həyatın zəhərli dodaqlarından bal çəkənlərdir." Emin Pirinin şeirlərində həmin bal çəkmək istəyi duyulur. O, həyatın zəhərli dodaqlarından bal çəkmək üçün cidd-cəhdlə çalışan şairlərdəndir.

Yaşadıqlarını, gördüklərini və görmək istediklərini poetik ovqatla oxucuya çatdıran E. Piri bu yolda onu müşayiət edən sözün yaşatdığı əziyyətdən çəkinmir. Bilir ki, sonda yazdıqlarından mə-nəvi zövq alacaq. Əzrayıla yazdığı "Gecikmişən" şeirində Əzrayılın sevgiyə məğlub olduğunu bildirir Emin Piri:

***Məni sevənlərin çoxu gecikdi
Sən də gecikdin
Əzrayıl.***

***Səndən öncə bir qız gəlib,
Göz dikdiyin canımı,
səndən öncə apardı.***

***Gəlirsən günorta gəl,
Gecə evdə olmuram.
Mən sözümdə oluram,
Heç özümdə olmuram.***

Əzrayıla vaxtsız gəlməməyi deyən E. Piri bunu insanların etibarsızlığı ilə izah edir. Etibarsız insanların haqsız danışacağını o, misralarla bildirir:

***Eh,əzrayıl...
Gəlirsən, vaxtsız gəlmə.
Heç kimə yoxdu etibar,
Bir də gördün yaradana
Çatdırıblar,-
Aramızda nəşə var!***

Hərbi xidmətdə olan, vətəni qoruyan əsgərlər gördüklərini, yaşadıqlarını poeziyaya çevirmək sitedadına malik olanda bunu daha dəqiq poetik ovqatla ifadə edirlər. "Sükutlu səngər" şeirində o da səngərdə gördüyü sükutdan bəhs edir:

***Pozulur
səssiz gecələrdə
gözlərdən qovulmuş
səngərin sükutu.***

***Torpaqdan dən yerinə
barit danışan sərchə dimdiyi
və bir də
sərchə kimi qorxu danışdı
əsgər ürəyi.***

Əsgər ürəyinin sərchə kimi qorxu danışması onun qorxaq olmasını yox, çətin keçən səgər həyatını ehtiva edir. Çox vaxt əsgərlərin həyatı haqda yazılan şeirlərdə onların keçdiyi çətin və şərefli ömür yolu poetik ovqatın sərrast ifadə forması kimi oxuculara çatdırılır. E. Pirinin "Sükutlu səngər"

"Hələ də arzular dumana düşüb"

Emin Pirinin şeirləri haqqında

şeirində oxucular bir daha o həyatın çətinliyini hiss edir...

Emin Piri böyük türk şairi Nazim Hikməti tanıdıqdan sonra yazdığı "Sənsizm" adlı şeirdə onu tanımağın necə gözəl bir hiss olduğunu yazır. Nazim Hikmətə olan sevgisi və onun şeirlərində sevginin poetik ovqatın uğurlu ifadəsinə çevrilməsini görməsi bu şeirdə öz əksini tapır:

***Səni sevmək
zülm bir iş,
burda doğulmaq kimi,
Alın yazısını
sondan əvvəlinə
oxumaq kimi...
Səni sevmək
müsəlman orucunda iftara gələn
çoxillik şərab kimidi...
bu qədər vaz keçilməz
bu qədər günah...***

E. Piri irik qəhrəmanını sevməyin həm zülm, həm də poetik ovqatla vaz keçilməz, günah olduğunu da bildirir... Bu günah əlbəttə ki, sevginin böyüklüyünü ehtiva edən bir hissdır.

N. Hikməti tanıdıqdan sonra sözə həssas yanaşmaq "Sənsizm" şeirində maraqla ifadə olunur. Bu sevgidə sözlər, poeziya, bədii tapıntılar var. Şeiri oxuduqca oxucu bir poetik məqama diqqət yetirir: Yaxşı şairlərdən bəhrələnmək gənc şairlər, söz adamları üçün xüsusi əhəmiyyət kəsb edir:

***Bir az da
qabırğasını çimdikləyib
oynaadığım əzrayılın
kölgəsində sürünməkdə.
Təllərinin havasına
barmaqlarımın oynaması,
əllərimin hörüklərinə
əl-ələ tutub yallı gətməsidi
səni sevmək...
Saçlarımın qarasını
sığasında itirib,
nağıldakı qurbağanın
dodağından öpməkdə-
bəlkə sənə çevrildi.
Öpüşlərimi qızılgül ləçəkləri kimi
boynundan asmaq,
çiynimdə mələklər yerinə
saçlarının rəqs etməsidir
sənə tapınmaq.
əllərim darıxmasın deyə
Tanrı yaratdı səni.***

Əllərinin darıxmaması üçün onu Tanrının yaratdığını deyir E. Piri. Estetik duyğular oyadan sözə bu cür diqqət onun şeirlərinin əsas qayəsini təşkil edir.

***Qapımızın cəftəsinə çevrilib əllərim
bəlkə, döyəcəksən qapımı.
Heç nə istəmirəm,
Hər sabah zəngli saata çevrilsin
yatağımda "oyan" deyən öpüşün.***

O, azadlığı bədii çalarlarla ifadə edərək gözətçinin azadlığa çıxan budaqlara çəkdiyi zəhmətdən bəhs edir:

***Orda
həbsxana divarları ucalır,
bir ağac boylanır həyətidən.
hər mövsüm gözətçi budayır
divarlardan
azadlığa çıxan budaqlarını.***

***Azadlığı
məftillərdən kənara çıxan
kölgəsi dadır bu ağacın.
Sənə uzanan əllərimdi
o budaqlar...***

Getdiyi bütün yolların öz kölgəsi olduğunu bildiren Emin Piri sonu "izm"lə bitən heç bir quruluşu onu qorxutmadığını deyir və hər yerin onun üçün bu cür quruluş olduğunu bildirir:

***Getdiyin bütün yollar kölgəmdə mənim.
Heç bir quruluş ovutmur məni
nə kapitalizm, nə də kommunizm
indi hər yer "Sənsizm"di.***

"Diqqətsiz" şeirində o, şərab şüşəsinin qırılmasını qadın ürəyinin qırılması ilə müqayisə edir. Lirik qəhrəmanı xidmətçi xanımın bildirdiyi bu irad E. Pirinin poetik ovqatını ələ alır və diqqətsiz olmağı haqda oxucuya subliminal mesaj ötürür:

***Bir az sərxoşluqdan,
bir az da söhbətin şirinliyindən
qırıldı şərab badəsi
yıxılıb əlimdən.
Baxıb
Köks ötürdü
xidmətçi xanım:
"cənab leytenant,
bu da qadın ürəyi deyil ki,
diqqətsizlikdən qırasız!"***

E. Piri "Puşkinlə Yesenin arasında" şeirində külek haqda maraqlı poetik ifadələr işlədir. Təbiət hadisələrini daha çox ehtiva edən bu şeirdə Emin Piri arzuların, ümidlərin də çıxılmaz vəziyyətdə qaldığını poetik əhval-ruhiyyə ilə bildirir:

***Kəsilən günləri üst-üstə gəlsək,
Ömrümün neçənci ili eləyir?!
Ağappaq qovaqlar hayandan çıxdı,
Adamı heç nədən dəli eləyir.
"Saxla" işarəsi verir polislər,
Yenə düz keçməyib küçəni külək?!
Cibindən saralmış yarpaqlar çıxır,
Çəkir qorxusundan içini külək.
İçinə çəkilib, yığılıb sular
Daha hava udmaq da havayı deyil.
Deşilib gedibdi dənizin dibi,
Üzün dimdikləyən qağayı deyil!
Hələ də arzular dumana düşüb
Yenə də ümidlər bir yol axtarır.***

İnsan tənhalıqdan xali deyil. Lirik ricətə çıxaraq Çexovun tənhalıqla bağlı dediyi sözü xatırlayaq:

"Özünü tənha hiss edən insan üçün hər yer çöl-biyabandır." O, tənha adamların qoluna girməyə qol axtarmasını onların tənhalıqdan bezməsi kimi oxucuların diqqətinə çatdırır:

***Bu tənha adamlar,
bu tək adamlar
Qoluna girməyə bir qol axtarır.
Yolları palçığa batmış o kəndin
Baca tüstüsünə isinir bulud.
Təndirdə küt gedib bir gündə sevgi,-
Bir azdan başlayar işini bulud.
Ağappaq qovaqlar hayandan çıxdı,
Adamı heç nədən dəli eləyir.
Kəsilən günləri üst-üstə gəlsək,
Ömrümün neçənci ili eləyir?!***

Müsəlmanın duası əlbəttə, təqdirəlayiqdir. Dua insana xoş təsir bağışlayır, onu həyata bir az da bağlayır, ona quh yüksəkliyi verir, hər şeyin yaxşı olacağını diktə edir. Yeter ki, dualar qəbul olsun. Bu isə uca Tanrının insana göstərdiyi diqqətdən, sevgidən irəli gəlir. Əlbəttə, müsəlmanlar hamısı Yaradana inanır və dillərindən dualar düşmür:

***Göydə quşək vurulur
Müsəlmanın duası.
Göydən dualar düşür
ətəyi, üzü qanlı.
Analar ağzi dualı,
analar diz çökübdü,
analar dizi qanlı.
Uşaqlar bələyə yox,
qana bələnir burda.***

E.Piri müsəlmanın duasının göydə quşək vurulmasını poetikləşdirir... İnsanın yaşadığı çətinliklərdən bəhs edən E. Piri şeirin sonunda yer kürəsinin əlində duayla uçduğunu bildirir. Bu dua necədir? İnsanı həyata bağlaya, ona ruh yüksəkliyi verə, arzularının, istəklərinin bu dualarla həyata keçəcəyinə vəsilə ola bilərmə?

***...Anaların ağzından
qanlı dualar qopur.
Üzün yırtır səhralar,
səhralar çopur-çopur.
Əllər göyə uzanıb
vurulan duaları
göydə saxlamaq üçün.
...Yer kürəsi əlində
qanlı duayla uçar.***

Emin Pirinin şeirlərində yaşadığımız həyatın çətinliklərini də, xoş anlarını da görə bilərik. Daha çox çətinlikləri ifadə edən bu şeirlərdə o, yaxşı cəmiyyətdə, yaxşı adamların əhatəsində yaşamaq istəyini poetik çalarlarla bildirir.

Erməni qəsbkarları tərəfindən şğal olunan torpaqlarımız Vətən Müharibəsində Ali Baş Komandan İlham Əliyevin və igid əsgərlərimizin, hərbiçilərimizin sayəsində işğaldan azad edildi. Baş leytenant Emin Piri də Vətən Müharibəsində qəhrəmancasına iştirak edərək "Vətən Müharibəsi iştirakçısı" medalına layiq görüldü.

İnanırıq ki, Vətən Müharibəsi iştirakçısı olan Emin Pirinin şeirlərində yaşadığı hiss və həyəcanların poetik ovqatla yazılmış uğurlu ifadələrini də görə-cəyik...